

4. WARSZTAT NAUKOMETRYCZNY

28 maja 2019 r., Katedra Psychologii UMK, Baszta Koci Łeb,
ul. Podmurna 74, Toruń

*Prelegenci mają do dyspozycji 20 minut na wygłoszenie referatu.
Po każdym wystąpieniu przewidziana jest 10-cio minutowa dyskusja.*

PROGRAM

28 maja 2019 r.

9.15 – 9.30	Powitanie i rozpoczęcie warsztatu. Emanuel Kulczycki, Dominik Antonowicz
Blok I	Moderator: Emanuel Kulczycki
9:30 – 10.00	Dominik Antonowicz – <i>Boardism – nowe praktyki zarządcze w szkolnictwie wyższym</i>
10.00 – 10.30	Kinga Ciereszko – <i>Jakie napięcia kształtują systemy oceny indywidualnej naukowców w Polsce?</i>
10.30 – 11.00	Krystian Szadkowski – <i>Dobro publiczne a dobro wspólne. Kulturowo uwarunkowane sposoby rozumienia korzyści płynących z funkcjonowania nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce.</i>
11.00 – 11.30	Przerwa kawowa

Blok II **Moderator: Dominik Antonowicz**

- 11.30 – 12.00 Agnieszka Anielska – *Niepubliczna znaczy lepsza? Studia podyplomowe w świetle opinii słuchaczy różnych typów szkół wyższych.*
- 12.00 – 12.30 Łukasz M. Dominiak – *Polscy socjologowie (i socjolożki) w pierwszej połowie XX w. Próba analizy sieciowej*
- 12.30– 13.00 Krzysztof Wasielewski – *Wpływ przemian demograficznych i upowszechnienia szkolnictwa wyższego na dostępność do studiów wyższych w Polsce. Przypadek młodzieży wiejskiej*
- 13.00 – 14.30 Przerwa obiadowa**

Blok III **Moderator: Krzysztof Wasielewski**

- 14.30– 15.00 Emanuel Kulczycki – *Definiowanie (nie)zamierzonych efektów ewaluacji nauki w kategoriach gier ewaluacyjnych*
- 15.00– 15.30 Ewa A. Rozkosz – *Jak system ewaluacji jednostek naukowych był kopiowany do zasad oceny pracowniczej w polskich uczelniach i instytutach naukowych*
- 15.30– 16.00 Jakub Krzeski – *Walki wokół miar. Studium przypadku ewaluacji nauk biologicznych w Polsce*
- 16.00 – 16.30 Przerwa kawowa**

Blok IV **Moderator: Ewa A. Rozkosz**

- 16.00– 16.30 Franciszek Krawczyk – *Drapieżne czasopisma jako oznaka dysfunkcji mertonowskiego uniwersalizmu we współczesnej nauce*
- 16.30– 17.00 Marek Hołowiecki – *Czy artykuły opublikowane w czasopismach drapieżnych są cytowane w bazie Web of Science?*

Sekretarz konferencji

Kinga Ciereszko

Strona warsztatu

<http://sc.amu.edu.pl/4-warsztat-naukometryczny/>

Organizator

Scholarly Communication Research Group – Instytut Filozofii Uniwersytetu
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

DOMINIK ANTONOWICZ

Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

Tytuł: *Boardism – nowe praktyki zarządcze w szkolnictwie wyższym*

Abstrakt: Tematem mojego wystąpienia jest zjawisko określane w literaturze przedmiotu mianem ‘boardism’ (Veiga, Magalhães, & Amaral, 2016). Jest ono symbolem odejścia od tradycyjnych, kolegialnych form kierowania instytucjami akademickimi i wprowadzenia – inspirowanych koncepcją Nowego Zarządzania Publicznego (Bleiklie, 2018) – formuły zarządzania typowych dla ‘zwartych organizacji’ (Brunsson & Sahlin-Andersson, 2000).

Proces ten jest w dyskursie publicznym często trywializowany oraz ideologicznie stygmatyzowany jako przejaw upadku instytucji oraz kultury akademickiej. Tymczasem jego zrozumienie wymaga szerszej perspektywy i panoramicznego spojrzenia na kształtowanie się relacji między instytucją państwa a uczelniami ze szczególnym uwzględnieniem zmieniającej się roli środowiska akademickiego (profesury) (Clark, 1983).

Prezentacja będzie miała przede wszystkim charakter koncepcyjny i oferuje systemową analizę zjawiska ‘boardism’ w oparciu o dotychczasowy stan prowadzonych nad nim badań, w krajach Europy Zachodniej (kontynentalnej), zwracając przy tym szczególną uwagę na jego (a) społeczne i ekonomiczne przyczyny jego wprowadzania oraz (b) sposób rozumienia oraz implementacji koncepcji ‘boardismu’ w krajach o odmiennych tradycjach akademickich. W ten sposób będą chciał zwrócić uwagę na ‘plastyczność’ tej koncepcji i duże możliwości interpretacyjne (Donina & Hasanefendic, 2019).

Na zakończenie prezentacji postaram się zastanowić w jaki sposób mierze koncepcja ‘boardism’ może posłużyć do lepszego rozumienia przemian w polskim szkolnictwie wyższym, a przede wszystkim implementacji zmian ustawowych wprowadzanych do statutów uczelni.

Bleiklie, I. (2018). Justifying the Evaluative State: New Public Management Ideals in Higher Education. *Journal of Public Affairs Education*. <https://doi.org/10.1080/15236803.1998.12022016>

Brunsson, N., & Sahlin-Andersson, K. (2000). Constructing Organizations: The Example of Public Sector Reform. *Organization Studies*, 21(4), 721–746. <https://doi.org/10.1177/0170840600214003>

Clark, B. R. (1983). *The higher education system: academic organization in cross-national perspective*. University of California Press. Retrieved from https://books.google.pl/books/about/The_Higher_Education_System.html?id=j_-YKg7DuqAC&redir_esc=y

Donina, D., & Hasanefendic, S. (2019). Higher Education institutional governance reforms in the Netherlands, Portugal and Italy: A policy translation perspective addressing the homogeneous/heterogeneous dilemma. *Higher Education Quarterly*, 73(1), 29–44. <https://doi.org/10.1111/hequ.12183>

Veiga, A., Magalhães, A., & Amaral, A. (2016). From Collegial Governance to Boardism: Reconfiguring Governance in Higher Education. In *The Palgrave International Handbook of Higher Education Policy and Governance* (pp. 398–416). London: Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1007/978-1-137-45617-5_22

KINGA CIERESZKO

Scholarly Communication Research Group, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Tytuł: Jakie napięcia kształtują systemy oceny indywidualnej naukowców w Polsce?

Abstrakt: Celem wystąpienia jest wskazanie napięć, które są zarówno źródłem jak i efektem (nad)używania przez wydziały zasad służących kategoryzacji podstawowych jednostek naukowych do oceny indywidualnej pracowników zatrudnionych w tych wydziałach.

Kontekst mojego wystąpienia tworzyć będą zatem dwa wymiary: a) wymiar oceny instytucjonalnej, której kryteria, w ramach polskiego systemu szkolnictwa wyższego, wyznaczone są przez Ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki oraz b) wymiar oceny indywidualnej, której przeprowadzanie jest obowiązkiem ustawowym wszystkich podstawowych jednostek naukowych, jednak zasady jej przeprowadzania nie zostały przez ustawodawcę sformułowane.

Liczne napięcia m. in. pomiędzy ilością a jakością efektów pracy naukowej, działaniem na arenie międzynarodowej czy lokalnej, czy też pomiędzy pracą naukową a dydaktyką jako czynniki intraakcyjne tworzą środowisko funkcjonowania naukowców zatrudnionych w podstawowych jednostkach naukowych, a praktyki naukowe podejmowane przez badaczy są efektem warunków środowiskowych, jakich doświadczają.

Prezentowane wyniki są efektem analiz dokumentów używanych przez podstawowe jednostki naukowe do przeprowadzania okresowej oceny pracowniczej.

KRYSTIAN SZADKOWSKI

Scholarly Communication Research Group, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Tytuł: Dobro publiczne a dobro wspólne. Kulturowo uwarunkowane sposoby rozumienia korzyści płynących z funkcjonowania nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce.

Abstrakt: W niniejszym wystąpieniu zaprezentuję wyniki pochodzące ze studium przypadku polskiego systemu nauki i szkolnictwa wyższego zrealizowanego w ramach badania prowadzonego przez Center for Global Higher Education w ośmiu systemach krajowych (Chiny, Wielka Brytania,

Japonia, Finlandia, USA, Francja, Chile i Polska). Współczesne przemiany systemów szkolnictwa wyższego na całym świecie prowadzą w kierunku zwiększenia konkurencji, urynkowania, jak również menageryzacji i częściowej prywatyzacji funkcjonujących w ich ramach instytucji szkolnictwa wyższego i realizowanych przez nie działań. Procesy te mają zróżnicowany i zależny kulturowo charakter, przybierając różną postać w zależności od tradycji dominujących w systemie, historii danego państwa i jego struktur. W ramach wystąpienia udzielię odpowiedzi na trzy główne pytania, którymi kierowało się niniejsze badanie: W jaki sposób główni aktorzy sektora definiują i odnoszą się do pojęć i rzeczywistości dobra publicznego (dóbr publicznych)? Jakie są cechy specyficzne krajowego systemu i kultury, które potencjalnie kształtują sposoby rozumienia wymiaru publicznego szkolnictwa wyższego w Polsce? W jakim stopniu poziom globalny dóbr/dobra publicznego odgrywa rolę w poglądach ustawodawców, liderów instytucji i kadry w polskim szkolnictwie wyższym?

Prezentacja oparta jest na 32 częściowo ustrukturyzowanych wywiadach pogłębionych, przeprowadzonych z przedstawicielami władz ministerialnych i ciał kolegialnych z poziomu krajowego, władz dwóch uczelni publicznych oraz kadry z trzech dyscyplin: historii, ekonomii, informatyki i robotyki.

AGNIESZKA ANIELSKA

Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

Tytuł: Niepubliczna znaczy lepsza? Studia podyplomowe w świetle opinii słuchaczy różnych typów szkół wyższych.

Abstrakt:

Obszar edukacji ustawicznej, w tym edukacji dorosłych, zajmuje istotne miejsce wśród priorytetów polityki edukacyjnej na szczeblu europejskim i krajowym. Wzrost znaczenia *lifelong learning* pociągnął za sobą dynamiczny rozwój rynku usług edukacyjnych adresowanych do osób dorosłych. Swoją ofertę z myślą o tej grupie odbiorców rozbudowały również szkoły wyższe. Jedną z proponowanych przez nie form kształcenia są studia podyplomowe. Dane z ostatnich lat wskazują na konsekwentne umacnianie pozycji uczelni niepublicznych kosztem spadającego zainteresowania kształceniem podyplomowym na uczelniach publicznych (zwłaszcza uniwersytetach). Ze względu na obserwowaną dynamikę można byłoby przypuszczać, że dominacja wspomnianej grupy uczelni wynika z jej realnej przewagi konkurencyjnej w zakresie oferty kształcenia i standardu świadczonych usług edukacyjnych. Czy jednak rzeczywiście tak jest? Podczas wystąpienia zostaną zaprezentowane wyniki badania opinii słuchaczy różnych typów uczelni na temat ich oferty

edukacyjnej adresowanej do osób dorosłych oraz wybranych aspektów procesu kształcenia.

Badanie, którego wyniki zostaną omówione, jest jednym z elementów projektu badawczego „Szkolnictwo wyższe wobec studentów nietradycyjnych. Strategie uczelni w obszarze kształcenia dorosłych na przykładzie studiów podyplomowych”. Celem badań realizowanych w ramach projektu było zdefiniowanie, a następnie weryfikacja przyjętych przez uczelnie strategii w zakresie kształcenia dorosłych.

W ramach przeprowadzonych badań wykorzystano uzupełniające się metody i techniki badawcze. Pierwszy etap badań obejmował analizę dokumentów strategicznych, na kolejne etapy składały się indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami władz uczelni i wykładowców oraz ankieta audytoryjna przeprowadzona wśród słuchaczy studiów podyplomowych. Opinie słuchaczy, które znalazły odzwierciedlenie w przeprowadzonej ankiecie, uzupełniły obraz o oddolną ocenę podejmowanych przez uczelnie strategii.

ŁUKASZ M. DOMINIAK

Institut Socjologii, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

Tytuł: *Polscy socjologowie (i socjolożki) w pierwszej połowie XX w. Próba analizy sieciowej*

Abstrakt: W prezentacji chciałbym przedstawić częściowe wyniki prowadzonych badań nad grupą polskich intelektualistów (n=137), którzy przyczynili się do upowszechnienia socjologii jako sposobu myślenia i działania w polskim społeczeństwie i w polskiej nauce w latach ok. 1900 - ok. 1950.

W wystąpieniu chciałbym sprawdzić stopień wzajemnego usieciowienia tej grupy oraz zależności jej poszczególnych frakcji od ówczesnych organizacji politycznych i akademickich. Badanie będzie się opierać na metodzie SNA. Jego celem jest, z jednej strony rozpoznanie ilościowych aspektów wybranej grupy, a ponadto określenie jej charakterystyk w mierzalnych cechach demograficznych i socjologicznych. Umożliwi to bardziej całościowe podejście do wybranego tematu, który dotąd był wyodrębniany głównie poprzez historię idei wspartą analizą biograficzną i bibliograficzną. Postaram się w podsumowaniu odpowiedzieć na kluczowe pytanie kim byli pierwsi socjologowie, którzy paradoksalnie nimi nie byli (tzn. nie legitymowali się dyplomami w zakresie studiów socjologicznych). Hipotezy oraz wnioski z badań są wspierane Ogólną Teorią Rytuałów Interakcyjnych (OTRI).

KRZYSZTOF WASIELEWSKI

Instytut Socjologii, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

Tytuł: Wpływ przemian demograficznych i upowszechnienia szkolnictwa wyższego na dostępność do studiów wyższych w Polsce. Przypadek młodzieży wiejskiej

Abstrakt: Wraz z transformacją ustrojową szkolnictwo wyższe w Polsce ewoluowało w kierunku powszechnej dostępności i masowości. Było to wypadkową wielu społecznych procesów: m.in. wzrostu aspiracji edukacyjnych i statusowych młodego pokolenia, zapotrzebowania szybko modernizującej się gospodarki na wysokokwalifikowane kadry czy procesu dynamicznych, często spontanicznych przemian strukturalnych w całym systemie oświatowym. Sprzyjała temu powszechna akceptacja umasowienia wynikająca z wiary, że zaspokoi ono społeczne deficyty w wymiarze aspiracji i kwalifikacji jednostek, jak i zniweluje znaczące nierówności edukacyjne w dostępie do szkolnictwa wyższego wytworzone przez lata zaniedbań w poprzednim systemie społeczno-politycznym. Jedną z grup społecznie wykluczonych była młodzież wiejska, co było konsekwencją kumulowania się przez lata na obszarach wiejskich szeregu negatywnych zjawisk społecznych, m.in. biedy, słabej infrastruktury czy bezrobocia.

W niniejszym referacie wskazuję, że jakkolwiek upowszechnienie i umasowienie szkolnictwa wyższego wpłynęło na dostępność młodzieży wiejskiej do studiów wyższych, to jednak jest on mocno zróżnicowany (regionalnie, ze względu na typ wyższej uczelni czy ich miejsce w rankingach) i w znacznej mierze ma on charakter pozorny. Pozorność ta, po pierwsze jest konsekwencją przemian demograficznych, po drugie zaś przesuwaniem się nierówności edukacyjnych do wymiaru horyzontalnego. Ich przejawem jest zróżnicowana obecność młodzieży wiejskiej na różnych kierunkach studiów w zależności od ich selekcyjności i społecznego prestiżu. Konsekwencje tego stanu rzeczy mogą stanowić „pułapkę nowych możliwości”, będących odzwierciedleniem pozornego awansu społecznego poprzez zdobyte wykształcenie. Źródłem prezentowanych danych są analizy pełnej zbiorowości studentów kilku różnych uczelni wyższych w Polsce.

EMANUEL KULCZYCKI

Scholarly Communication Research Group, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Tytuł: Definiowanie (nie)zamierzonych efektów ewaluacji nauki w kategoriach gier ewaluacyjnych

Abstrakt: Celem mojego wystąpienia jest przedyskutowanie roboczej wersji koncepcji „gier ewaluacyjnych” służącej do zdefiniowania różnych form oporu naukowców oraz kadry zarządzającej uniwersytetami jako instytucjami politycznymi państwa wobec procedur instytucjonalnej ewaluacji nauki. Pokażę, w jaki sposób rodzi się napięcie w relacji pomiędzy tymi, którzy wytwarzają i implementują miary w nauce oraz tymi, którzy podlegają tym miarom oraz są mierzeni. Punktem odniesienia dla moich rozważań są krajowe systemy ewaluacji nauki funkcjonujące w takich krajach jak, między innymi, Australia, Finlandia, Norwegia, Polska czy Włochy. Pokażę, że różnorodność gier ewaluacyjnych wynika między innymi z różnych kontekstów powstawania i wdrażania tych systemów w latach 80-tych i 90-tych ubiegłego wieku.

EWA A. ROZKOSZ

Scholarly Communication Research Group, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Tytuł: Jak system ewaluacji jednostek naukowych był kopiowany do zasad oceny pracowniczej w polskich uczelniach i instytutach naukowych

Abstrakt: Celem wystąpienia jest przedstawienie oraz przedyskutowanie projektu badawczego będącego w fazie realizacji. Przedmiotem badań jest „lokalne użycie”, czyli kopiowanie zasad ewaluacji instytucjonalnej do oceny indywidualnej oraz jego wpływ na produktywność publikacyjną poddanych takiej ocenie uczonych. Aktywność naukowa polskich instytucji naukowych, a ściślej jednostek naukowych, poddawana jest od lat 90-tych XX wieku regularnej ocenie. W wyniku oceny otrzymują one kategorie naukowe, które biorą udział w określaniu wysokości środków przyznawanych jednostkom na działalność naukową w ramach tzw. działalności statutowej. W projekcie sprawdzimy, jak zasady ewaluacji instytucjonalnej obejmującej lata 2009–2016 były implementowane w ocenie pracowniczej uczelni i instytutów naukowych oraz jak wpływały na wytwarzanie mechanizmów motywacji pracowników (w tym zachęt) w naukach humanistycznych i społecznych.

Uczelnie i instytuty naukowe traktujemy jako instytucje polityczne, gdyż są one finansowane przez państwo, korzystają z rzadkich zasobów, a państwo

legitymuje ich działania. Jednym z powodów, dla których państwo organizuje uczelnie i instytuty naukowe, jest prowadzenie przez nich badań naukowych i dostarczanie wyników w postaci publikacji naukowych. Uczelnie i instytuty naukowe wykorzystują mechanizmy motywacji pracowników, aby podnosić ich produktywność, a tym samym móc realizować swoje zobowiązania wobec państwa. Wytwarza się relacja władzy, w której obecni są: państwo, uczelnie i pracownicy. Relacja ta wytwarza techniki dyscyplinujące, które z jednej strony oddziałują na produktywność naukowców, z drugiej wytwarzają opór względem systemu oceny. W podejściu do ewaluacji nauki ważną rolę odgrywa również kontekst historyczny, tj. doświadczenia związane z funkcjonowaniem w gospodarce sterowanej centralnie. To one sprawiają, że zaufanie do ekspertów w Polsce oraz innych krajach post-socjalistycznych jest niskie. Tym samym istnieje podatny grunt dla stosowania w ocenie ilościowych wskaźników jako wskaźników obiektywnych i niezależnych od ekspertów. Dlatego wyjaśnienie zjawiska „lokalnego użycia” w Polsce nie może być oparte wyłącznie na doniesieniach z badań z krajów zachodnich.

Podstawą analizy będzie: (1) 47 częściowo ustrukturyzowanych wywiadów z kadrą zarządzającą instytucjami nauki (uczelniami, instytutami naukowymi oraz jednostkami naukowymi), (2) dokumenty jednostek naukowych określające zasady oceny pracowniczej oraz (3) dane bibliometryczne jednostek naukowych z lat 2009–2016. Wykorzystamy podejście właściwe dla metod mieszanych. W pierwszej fazie przeanalizujemy wywiady. W drugiej fazie analizie poddamy dokumenty oraz dane bibliometryczne, co pozwoli nam pogłębić rozumienie wyników uzyskanych w pierwszej fazie badania.

JAKUB KRZESKI

Scholarly Communication Research Group, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Tytuł: Walki wokół miar. Studium przypadku ewaluacji nauk biologicznych w Polsce

Abstrakt: Celem prezentacji jest przedstawienie projektu doktoratu, w którego ramach badany jest konflikt wokół wartości reprezentowanych przez system ewaluacji nauki i wartości obecnych w polu akademickim. Ze względu na wysoki poziom kolegalności i udziału społeczności naukowej w kolegalnych ciałach pośredniczących odpowiedzialnych za tworzenie szczegółowych kryteriów oceny w polskim systemie nauki i szkolnictwa wyższego, jak również za przeprowadzenie tej oceny, niniejsze badanie zakłada, że proces ewaluacji w nauce przyjmuje dynamiczną formę, w której krzepnięcie danego stanu rzeczy jest tylko tymczasowym skutkiem toczącego się konfliktu - starcia między państwem a społecznością

akademicką, a także między różnymi aktorami w obrębie samej wspólnoty akademickiej. Dlatego też głównym pytaniem badawczym jest, w jaki sposób w systemie o wysokim poziomie kolegalności współtworzenie systemu ewaluacji przez społeczność naukową zniekształca intencje ustawodawców wyrażone w polityce ewaluacyjnej państwa? Niniejsze badanie proponuje szukanie odpowiedzi na powyższy problem na przykładzie nauk biologicznych w Polsce, które często są wskazywane w polskim dyskursie jako dyscyplina realizująca intencje ustawodawców i dostosowana do funkcjonowania w reżimie ewaluacyjnym. Ewaluacja nauk biologicznych w Polsce stanowi zatem studium przypadku, które jest główną metodą badawczą wykorzystywaną w projekcie. W jego ramach analizie poddane zostaną dwa podstawowe zestawy danych: 1. dane zastane w postaci aktów prawnych dotyczących ewaluacji i wypowiedzi przedstawicieli władz centralnych dotyczących ewaluacji i nauk biologicznych w Polsce w latach 1991-2020; 2. dane pierwotne w postaci częściowo-ustrukturyzowanych wywiadów z przedstawicielami ciał pośredniczących, przedstawicielami ciał reprezentujących dyscyplinę na poziomie krajowym i kadrą akademicką. Wnioski otrzymane na podstawie analizy materiału empirycznego mają z kolei pomóc w rozwinięciu rozumienia miar i ewaluacji w nauce nie jako czegoś danego i obiektywnego, ale wyrastającego z dynamicznego procesu społecznego konfliktu pomiędzy różnymi reżimami wartości.

FRANCISZEK KRAWCZYK

Scholarly Communication Research Group, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Tytuł: Drapieżne czasopisma jako oznaka dysfunkcji mertonowskiego uniwersalizmu we współczesnej nauce

Abstrakt: Rozpoczynająca się na popularnym blogu Jeffreya Bealla dyskusja na temat tak zwanych drapieżnych wydawnictw i czasopism naukowych stała się już ważnym zagadnieniem w badaniach nad komunikacją naukową. W latach 2012-2018 powstało na ten temat około tysiąca artykułów naukowych indeksowanych w najważniejszych anglojęzycznych bazach, problem był również podnoszony na naukowych blogach i w popularnych gazetach. Dotychczas jednak prowadzone badania często cierpią z powodu braku teorii i definicji, które odpowiednio konceptualizowałyby sam problem.

W swoim referacie zaproponuję spojrzenie na fenomen drapieżnych wydawnictw i czasopism z perspektywy struktury nauki zaproponowanej przez Roberta Mertona i opartej na czterech podstawowych normach: zorganizowanego sceptycyzmu, komunizmu, bezinteresowności i uniwersalizmu. Zjawisko drapieżności w akademii wiąże się z naruszeniem

trzech pierwszych norm, ale równocześnie nie tyle staje w sprzeczności z normą uniwersalizmu, co pokazuje jak mocno dysfunkcyjna jest ona we współczesnej nauce. Pokaże, że z przeprowadzonego przez mnie przeglądu literatury wynika, że obecnie większość artykułów na ten temat skupia się na złych intencjach wydawców, a nie problemach całej nauki, jako systemu produkcji wiedzy.

Podążając za ideami Stockelowej i Vostala zawartymi w artykule „Academic stratospheres-cum-underworlds: When highs and lows of publication cultures meet”, również uważam, że potrzeba zerwać z częstym w literaturze przeciwstawianiem drapieżnych wydawców jako nieetycznych i nastawionych tylko na zysk i zacząć postrzegać cały problem jako wynik skomplikowanego splotu czynników ekonomicznych, geopolitycznych i przekształceń instytucjonalnych przez które przechodzi współczesna nauka. Uważam jednak, że aby prawdziwie skutecznie to podejście potrzeba jasnej definicji zjawiska drapieżności i innych dysfunkcji obecnego systemu komunikacji naukowej, a takowe wciąż nie zostały zapewnione. Zaproponuję definicję, która będzie możliwa do zoperacjonalizowania i (próbując uchwycić to, na co wskazali Stockelowa i Vostal) nie skupi się wyłącznie na sprzeniewierzeniu się ideałom zorganizowanego sceptycyzmu, komunizmu i bezinteresowności, ale również pozwoli lepiej dostrzec i badać przyczyny braku uniwersalizmu we współczesnej nauce.

MAREK HOŁOWICKI

Scholarly Communication Research Group, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Tytuł: Czy artykuły opublikowane w czasopismach drapieżnych są cytowane w bazie Web of Science?

Abstrakt: Badanie ma sprawdzić czy artykuły z czasopism określanych jako drapieżne są cytowane w uznanej bazie czasopism Web of Science. Czasopisma określane jako drapieżne zostały przetestowane na rzetelność przez naukowców i nie wszystkie te testy przechodziły pomyślnie. Pomimo opisywania tych czasopism i umieszczania ich na tzw. czarnych listach cały czas znajdują się chętni do publikowania w nich. Wg badania pilotażowego 72% czasopism znajdujących się na ostatniej dostępnej wersji zamkniętej w styczniu 2017 roku tzw. listy Beall'a i określanych jako potencjalnie drapieżne funkcjonowało dalej w marcu 2019 roku. Skoro te czasopisma cały czas funkcjonują, to warto zbadać jaki jest odbiór prac w nich publikowanych. Należy mieć na uwadze, że część artykułów opublikowały osoby, które wykonały rzetelną pracę badawczą i nie sprawdzili dostatecznie miejsca publikacji, ostatecznie wybierając czasopismo znajdujące się na czarnej liście. Badanie obejmie wybrane czasopisma z

obszarów nauk społecznych i humanistycznych znajdujące się na ostatniej dostępnej wersji listy Beall'a oraz na liście Cabells, która wypełniła miejsce po zamkniętej liście Beall'a. Jako grupa kontrolna zbadane zostaną czasopisma indeksowane w uznanych bazach danych (losowanie warstwowe z 4 kwartyli), a także polskie czasopisma lokalne, które znalazły się na wykazie czasopism punktowanych. W następnym kroku zostanie sprawdzone w jakim kontekście przytaczane były najczęściej cytowane artykuły z każdej z grup czasopism. Pierwsza część badania ma odpowiedzieć na pytanie na ile czasopisma sklasyfikowane jako drapieżne i artykuły w nich opublikowane zostały zauważone i zacytowane w artykułach znajdujących się w czasopismach indeksowanych w bazie danych Web of Science. Druga część badania ma sprawdzić kontekst tych cytowań, gdyż w przeszłości zdarzało się, że artykuły wielokrotnie cytowane w ogóle nie istniały.